

Værd at opleve

- 1 Hammerknuden** er en rundklippe formet af gletsjerne under den seneste istid. En sprækkedal adskiller den fra resten af Bornholm. Det højeste punkt er ved Hammerfyr, 82 meter over Østersøen. Fra fyr-tårnets top kan du nyde udsigten over klippeland-skabet, Østersøen og Nordbornholm
- 2 Hammershus** er Nordeuropas største borgruin og et af Danmarks mest betydningsfulde historiske monumenter. Ruinen ligger isoleret og majestætisk på en klippeknode 74 meter over havet. Borgen blev formentlig bygget sidst i 1200-tallet og var i brug frem til 1743. I 1822 blev ruinen fredet. Ved siden af borgen finder du Hammershus Besøgscenter med udstilling, cafe og butik.
- 3 Moseløkken** er et fungerende granitbrud og arbejdende museum. Om sommeren er der mulighed for at afprøve det værktøj, som i gamle dage blev benyttet til stenarbejdet, i Moseløkkens smedje.
- 4 Hammerhavnen** - også kaldet Sæne Havn - var i middelalderen anløbshavn for Hammershus. Havnen, som den ser ud i dag, er anlagt 1881-92 til udskibning af granit fra Hammeren granitværk.
- 5 Opalsøen** er et varigt minde om stenbrydningens storhedstid. Det store hul i Hammerknudens klippe opstod ved bortsprængningen af tonsvis af granit. Efter området blev rømmet i 1971, blev hullet langsomt fyldt op med vand.
- 6 Slotslyngen** er dækket af en vildsom og frodig skov med småsøer og klipper. I den sydlige del af Slotslyngen findes klippehede med lyng, der i sensommeren blomstrer lilla over store områder.
- 7 Helleristningerne** ved Madsebakke og Hammersholm er Danmarks største og vigtigste helleristningsfelter. Her har bronzealderfolket (1700-500 f. Kr.) gengivet skibe, hjulkors, heste og skåltegn.

Praktiske oplysninger

Nordbornholm med Hammerknuden, Slotslyngen og Hammersholm rummer en enestående samling af forskellige artede oplevelser. Her er mulighed for naturskønne vandreture mellem lyngområder, frodige dale, stejle fuglefjeld og skov. Kulturelt byder området på historiske minder som bronzealderens helleristninger og borgruinen Hammershus.

Areal: Statens områder på Nordbornholm udgør ca. 675 hektar.

Natur: Hammerknuden og dele af Slotslyngen består af klippehede domineret af lyng og ene. Imellem er der skov med især birk, eg, bøg og skovfyr.

Dyreliv: Nordbornholm har alle de almindelige vildtarter, der findes på Bornholm. Men især fuglelivet er noget særligt. På de stejle klippesider yngler både vandrefalk og alk, foruden mængder af sølvmåger.

Din hund er velkommen og skal føres i snor. Ved Madsebakke findes en hundeskov, hvor den må løbe frit, hvis den er under ejerens fulde herredømme

Du må fiske fra kysterne, hvis du har gyldigt fisketegn. I Hammersøen med fisketegn og særligt fiskekort.

Bål og anden brug af åben ild må kun finde sted på de anlagte bålpladser ved Finnedalshytten og ved Opalsøen.

Ved Sandvigen findes sandstrand og badebro. I den nordlige lave del af Hammerknuden findes gode bade-steder fra klipperne. Opalsøen har en lille badeplad

Se hele den digitale guide til Nordbornholm på www.nst.dk/nordbornholm og til Hammershus på www.nst.dk/hammershus. Find inspiration på udinaturen.dk

Naturstyrelsen

• Nordbornholm

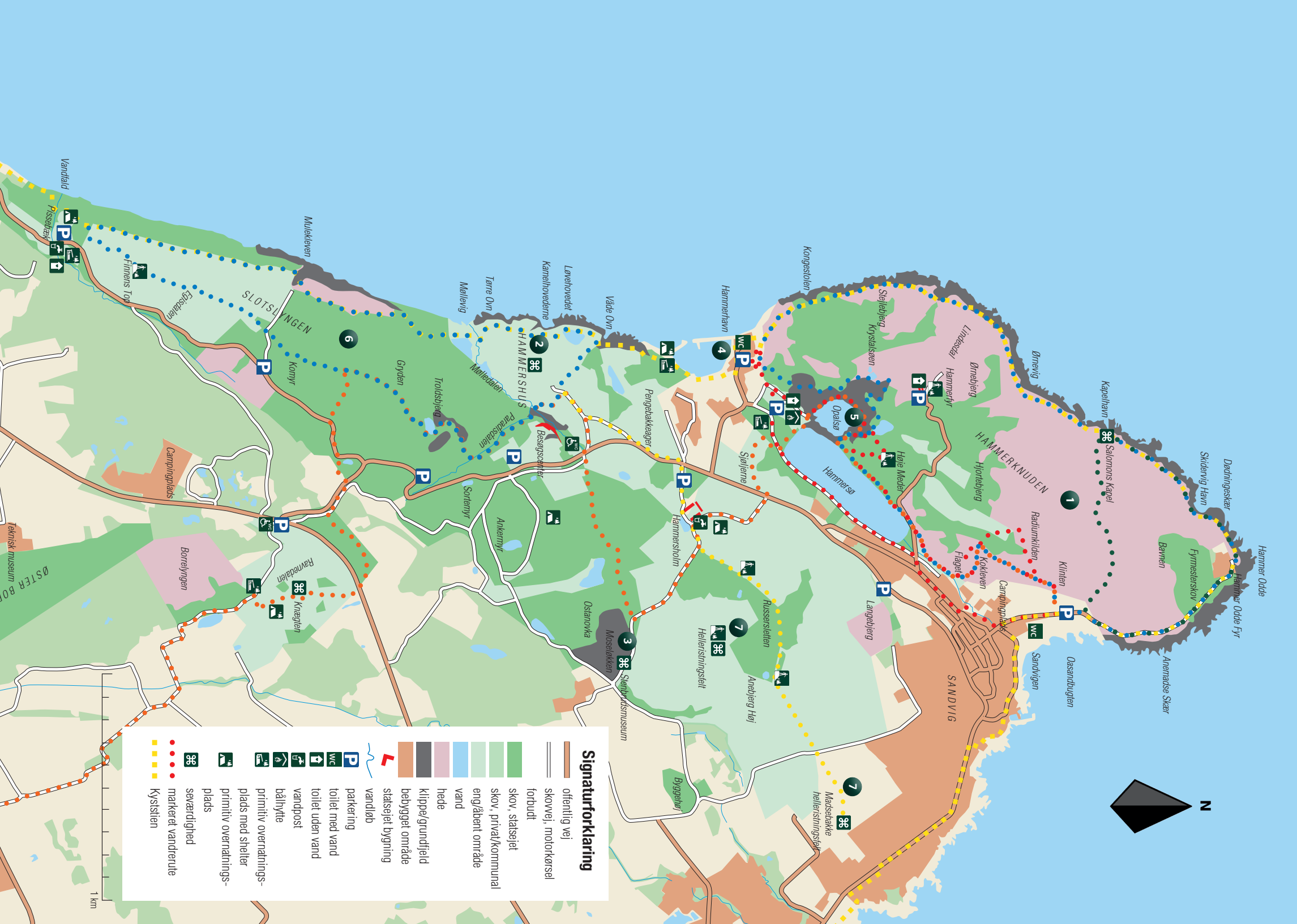
www.naturstyrelsen.dk
Tlf. 72 54 30 00

Naturstyrelsen

Nordbornholm

Signaturforklaring

- offentlig vej
- skovvej, motor kørsel
- forbuds
- skov, statsjagt
- skov, privat/kommunal
- eng/åpent område
- vand
- hede
- klippe/grundfjeld
- bebygget område
- statsjagt bygning
- vandløb
- parkering
- toilet med vand
- toilet uden vand
- vandpost
- bålhytte
- primitiv overnattings-plads med shelter
- primitiv overnattings-plads
- søværtdighed
- markert vandrerute
- kyststien

1 km